

Kommunen som aktör för att få hushållen att förebygga avfall

Åsa Hagelin, Avfall Sverige och Maria Larsson, Marla Miljödialog AB

HUT möte 2023-11-13

AVFALL SVERIGE

Kommunen som aktör

Underlag – arbete – resultat

48 forskningsartiklar

- Förebyggande av avfall
- Hållbar konsumtion
- Beteendeförändring
- Sociologi
- Statsvetenskap, ekonomi, marknadsföring, design, antropologi...

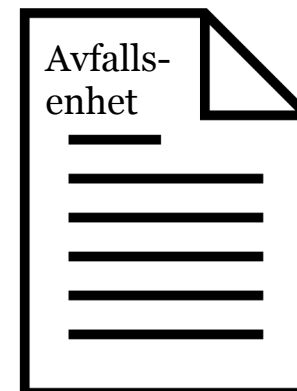
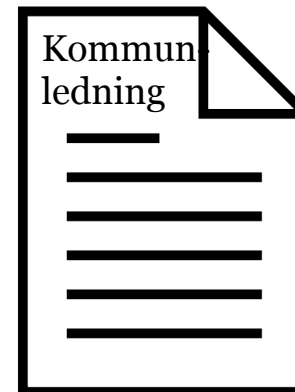
30 övriga referenser

- Avfall Sverige
- Myndigheter
- Kommuner
- Ideella organisationer

17 åtgärdsförslag

Aktörsanpassat informationsmaterial + rapport + presentation med manus

Slutresultat av projektet

Akademisk referensgrupp

Mimmi Bissmont, RISE/Malmö universitet

Hervé Corvellec, Lunds universitet

Carys Egan Wyer, Lunds universitet

Jessika Richter, Lunds universitet

Anna Seravalli, Malmö universitet

Magnus Söderberg, Halmstads högskola

Johannes Stripple

Katarina Graffman

Magnus Boström

Fakulteten för kultur och samhälle

Institutionen för service management och tjänstvetenskap

Företagsekonomiska institutionen

Institutet för industriell miljöekonomi

Institutionen för konst, kultur och kommunikation

Handelshögskolan

Statsvetare

Kulturanthropolog

Sociolog

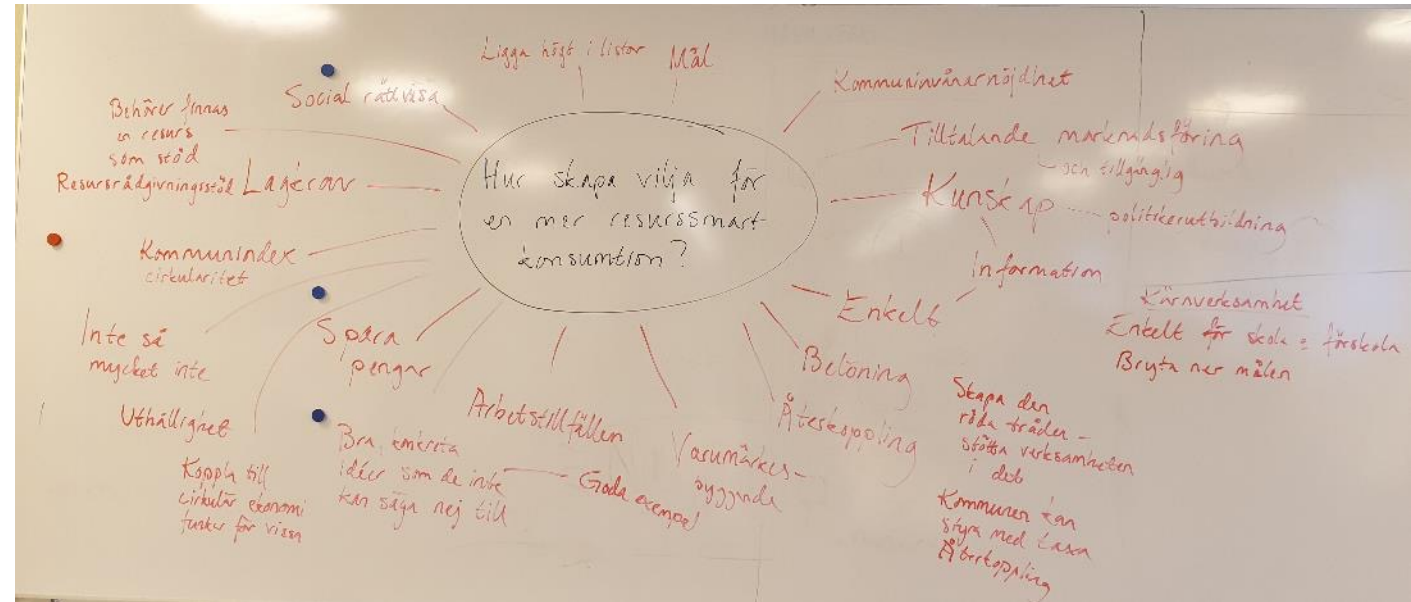
Kommunal referensgrupp

Avfall Sveriges arbetsgrupper för förebyggande av avfall
respektive kommunikation

Workshops i Örebro, Tyresö och Uppsala

- Arbetsmarknad
- Avfall
- Bibliotek
- Fritid
- Fysisk planering
- Förskola
- Gata och park
- Hållbar utveckling
- Kommunala fastigheter
- Kommunikation
- Kultur
- Måltidsservice
- Skola
- Strategisk planering

Viktiga budskap från forskningen

Samhället måste bli mer resurssmart och det är bråttom

Normförändring behövs

Vår konsumtion styrs mycket av hur vi fungerar som sociala varelser

Det räcker inte med information

Praktiska förutsättningar behövs

Samtal behövs

Förebyggande av avfall är osynligt och består av en mängd olika sorters åtgärder

**Budskap
från
forskningen**

Behov

Normer

Vanor

Praktiska och
ekonomiska
förutsättningar

Inköp

Förvaring

Användande

Underhåll

Bortskaffande

Uppgradering

Lagning och
reparation

Vad säger forskningen om Hur?

Arbeta långsiktigt och snabbt

Jobba inte bara med de redan frälsta

Kombinera olika typer av åtgärder

Involvera många olika aktörer internt och externt

Skapa positiva framtidsbilder

Tydligt ledarskap behövs

Experimentera, bygg ny kunskap och kompetens

Använd kommunens resurser

- Arbetsmarknadsenhet
- Avfallsenhet
- Budget- och skuldrådgivare
- Evenemang
- Exploatering
- Fritidsförvaltning
- Gata- och parkenhet
- Kommunala bostäder
- Kommunikation
- Kommunledning
- Konsumentvägledare
- Kulturförvaltning
- Miljöstrateg eller liknande
- Miljötillsyn
- Näringslivsenhet
- Samhällsbyggnadsenhet
- Skola och förskola

Det här kan alla enheter göra

- Skaffa kunskap
- Informera om hållbar konsumtion o minskade mängder avfall
- Delta i att sätta upp mål för minskade avfallsmängder
- Var med och bygg positiva framtidsbilder och framtidstro
- Prata om hållbar konsumtion, livskvalitet och andra hållbarhetsfrågor
- Var goda förebilder och låt er inspireras av andra
- Sätt upp hyllor för att byta prylar och kläder med varandra
- Genomför eller delta i specifika åtgärder i rapporten
- Minska avfallet i er egen verksamhet

Foto: Johanna Montell

Kommunledningen

- Sätta upp mål för minskade avfallsmängder, samordna med andra hållbarhetsmål
- Säkerställa resurser
- Säkerställa kompetens, insikt och engagemang
- Skapa bra förutsättningar för exempelvis delningsekonomi, lagning och reparation
- Följa upp och visa hur det går
- Kommunikationsplan

Avfallsenheten

- **Avsätt resurser för förebyggande av avfall**
- Säkerställ kompetens, insikt och engagemang
- Sätt upp mål för minskade avfallsmängder, samordna med andra hållbarhetsmål
- Följ upp och visa hur det går
- **Åtgärder för att stimulera återbruk, reparation, lagning och delning**
- Kampanjer om exempelvis minskat matsvinn
- Kampanjer för att få människor att inspireras av varandra eller av förebilder
- Kommunikationsplan

Miljö- och hållbarhetsstrategier

- Inkludera resurssmart konsumtion i övrigt miljö- och hållbarhetsarbete
- **Driva på och samordna kommunens arbete med resurssmart konsumtion**
- Initiera och var delaktig i åtgärder för att stimulera exempelvis delningsekonomi och utveckling av resurssmarta produkter
- Driva kampanjer:
 - minskat matsvinn

Näringslivsenheten

- **Initiera och leda diskussioner om:**
 - hur befintligt näringsliv kan bidra
 - **vilka nya typer av företag som skulle behövas**
- Visa upp hållbara aktiviteter och produkter
- Ge stöd åt företag för en cirkulär ekonomi

Samhällsbyggnadsenheten

- Skapa utrymme för och närhet till verksamheter som underlättar:
 - Återbruk
 - Reparation
 - Delning av produkter
- Erbjuda miljöer för socialt umgänge utan materiell konsumtion

Exploatering

- **Avsätt plats** för:
 - Återbruk
 - Delning
 - Lagning
 - Reparation
 - Social samvaro

Miljötillsyn

- Väck frågor om resurssmarthet
- 2 kap. 5 § miljöbalken:
Resurshushållningsprincipen

Skola och förskola

Inkludera resurssmart konsumtion i lärande för hållbar utveckling

Identifiera relevanta teoretiska och praktiska ämnen

Fortbilda lärare

Skapa tillfällen för eleverna att diskutera och uttrycka känslor kring:

- framtiden och hållbar utveckling
- gällande normer

Låt eleverna inspireras

[Det här fotot](#) av Okänd författare licensieras enligt [CC BY](#)

Kultur och fritid

Utnyttja forum och mötesplatser för inspiration, information och diskussion

Formulera och konkretisera det framtida samhället

Koncept för utlåning av prylar

Utveckla och stärk koncept för delning

Visa upp hållbara aktiviteter och produkter

Stimulera kreativ användning av material och prylar

Kommunala bostäder

Göra det enkelt att byta, låna eller dela prylar

Avsätta plats för återbruk

Dela ut skyltar med *Reklam nej tack*

Informera och kommunicera

Stimulera social gemenskap och trygghet

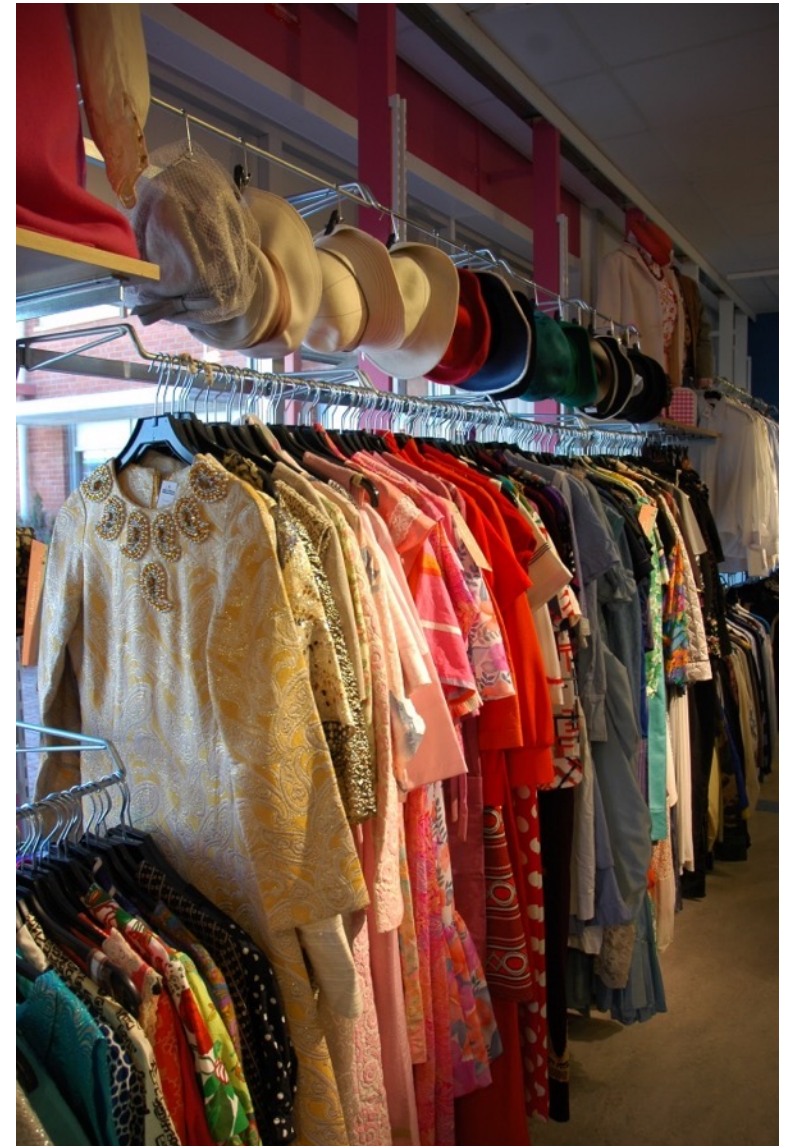
Arbetsmarknadsenheten

Skapa verksamheter för:

Reparation

Lagning

Försäljning eller förmedling

Budget- och skuldrådgivare

Sprid information och inspirera om:

minska matsvinn

köpa begagnat

reparera och laga trasiga saker

[Det här fotot](#) av Okänd författare licensieras enligt [CC BY-SA-NC](#)

Evenemang

Minska användningen av engångsprodukter

Minska matsvinnet

Bidra till att det utvecklas hållbara presenter, produkter och tjänster

Gata- och parkenhet

Skapa platser i samhället där folk kan umgås
utan att behöva konsumera

Kommunikation

Bidra till långsiktighet och trovärdighet

Ta fram en kommunikationsplan

Stötta övriga enheter

Konsumentvägledare

Ge råd kring exempelvis garantier och bytesrätt kopplat till begagnade och reparerade prylar

Det här kan alla enheter göra

Skaffa kunskap

Informera om hållbar konsumtion och minskade mängder avfall

Delta i att sätta upp mål för minskade avfallsmängder

Var med och bygg positiva framtidsbilder och framtidstro

Prata om hållbar konsumtion, livskvalitet och andra hållbarhetsfrågor

Var goda förebilder och låt er inspireras av andra

Sätt upp hyllor för att byta prylar och kläder med varandra

Genomför eller delta i specifika åtgärder i rapporten

Minska avfallet i er egen verksamhet

Foto: Johanna Montell

Verktygslådan – på hemsidan

Verktygslåda för förebyggande

Verktygslådan är ett samlingsnamn för olika typer av material som Avfall Sverige tagit fram för att stötta och inspirera kommunerna i arbetet med återanvändning och förebyggande av avfall samt för att öka kunskapen inom dessa områden. Även material från andra aktörer finns med i verktygslådan. Många verktyg presenteras som en rapport i pdf-format och från 2019 finns även powerpoint-presentationer för varje rapport.

Verktygslådan är uppdelade i följande delar:

- Handböcker och guider
- Goda exempel
- Pedagogiska fakta
- Kampanjer och övrigt kommunikationsmaterial
- Fler verktyg - rapporter
- Material från andra

AVFALL SVERIGE

TACK!

Åsa Hagelin
asa.hagelin@avfallsverige.se

070-553 15 45